

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	13
Εισαγωγή	15

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Κεφάλαιο πρώτο

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΣΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

1. Ο ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ: ΜΙΑ ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	23
2. Η ΚΡΙΣΗ ΣΥΝΥΠΑΡΕΞΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ	26
3. Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΘΕΜΟΥ	31

Κεφάλαιο δεύτερο

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

1. Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ	37
2. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ, ΦΟΡΕΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	39
3. ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ Ή ΟΥΤΟΠΙΑ;	41
4. ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ	44

Κεφάλαιο τρίτο

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	50
2. ΜΟΝΟΠΛΕΥΡΗ, Η ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΣΚΟΥΜΕΝΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ	51
3. ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	52

Κεφάλαιο τέταρτο

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1984-1994

1. ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	55
2. Η ΑΛΛΟΙΩΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1990	56
3. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗΣ	58

Κεφάλαιο πέμπτο

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ.
ΣΤΟΧΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΞΕΣΤΡΑΤΙΣΜΑΤΑ

1. Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ	62
2. ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΣΤΟΧΕΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ ΘΕΣΕΩΝ	63
3. Η ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΗΣΗ	66

Κεφάλαιο έκτο

ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΙΣΜΟΥ

1. Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ	68
2. ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΕ ΚΡΙΣΙΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	69
α. Απίθανη, η αναπαλαίωση του επιθεωρητισμού	70
β. Αντεπιστημονικές παραδοχές και ανεπιβεβαίωτοι ισχυρισμοί	70
γ. Η απήχηση	71

Κεφάλαιο έβδομο

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ	74
2. ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ	75
3. Η ΑΠΟΚΡΥΣΤΑΛΛΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	78

Κεφάλαιο όγδοο

Η ΚΟΡΥΦΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

1. Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	80
2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ Π.Δ. ΤΟΥ 1988, ΜΙΑ ΧΑΜΕΝΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	81

Κεφάλαιο ένατο

Η ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

1. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΥΣ, ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	86
2. Η ΑΒΑΣΑΝΙΣΤΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ	87
3. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ	89

Κεφάλαιο δέκατο

ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

«ΤΩΝ ΙΣΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ» ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ

«ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ-ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΟ

ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ»

1. Η ΔΙΑΨΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ	92
2. Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ «ΤΩΝ ΙΣΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ»	93
3. «ΤΟ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ -ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ»	94

Κεφάλαιο ενδέκατο

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	97
2. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΛΑΪΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	98
3. Η ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	99

Κεφάλαιο δωδέκατο

Η ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΘΕΣΠΙΣΜΕΝΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ,
ΣΥΜΠΤΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΑΝΟΜΙΑΣ

1. ΤΟ ΠΑΖΛ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	102
2. ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ	103
α. Το επιχείρημα της «αποστολικότητας»	104
β. Το εκπαιδευτικό και το κοινωνικό παράδοξο	104
γ. Οι αντιφάσεις του εκπαιδευτικού συνδικαλιστικού λόγου	106
3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ	107
α. Ο αυτοδύναμος δάσκαλος	107
β. Το συνεργατικό-ερευνητικό μοντέλο αλληλεπίδρασης	108
4. ΣΥΜΠΤΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΑΝΟΜΙΑΣ, Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	109

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΟΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Κεφάλαιο δέκατο τρίτο

Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ Ή ΑΝΔΡΑΓΩΓΙΚΗ;	115
2. ΟΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	117
Εισαγωγή	117
α. Ο σχεδιασμός και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ..	117
β. Οι επισκέψεις στο σχολείο	118

γ. Οι επιμορφωτικές δειγματικές διδασκαλίες και μικροδιδασκαλίες	119
δ. Οι επιμορφωτικές συσκέψεις και τα σεμινάρια	120
3. ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	122
α. Η μέθοδος των περιπτώσεων	122
β. Η μέθοδος Phillips 66	123
γ. Η μέθοδος Panel	124

Κεφάλαιο δέκατο τέταρτο

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ

1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ	126
2. Ο ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	128

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΩΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ	130
2. Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΩΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	131

Κεφάλαιο δέκατο πέμπτο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ

1. Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΑΛΛΑΓΗ	134
2. Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΒΑΘΜΟΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ	135
3. ΕΝΑ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ	137

Κεφάλαιο δέκατο έκτο

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ

1. ΟΙ ΑΝΑΞΙΟΠΟΙΗΤΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ	140
2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	141
3. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ	143
4. ΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	144
5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	148

α. Η αναδιοργάνωση και η αποκέντρωση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου	148
β. Το έργο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Περιφερειακού Παιδαγωγικού Ινστιτούτου	148
γ. Η βαθμολογική και λειτουργική αναβάθμιση των σχολικών συμβούλων	149

Κεφάλαιο δέκατο έβδομο

Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Η ΔΙΟΛΙΣΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟ

1. ΤΡΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ	150
2. ΑΠΟ ΤΟ «ΕΙΝΑΙ» ΣΤΟ «ΦΑΙΝΕΣΘΑΙ» ΚΑΙ ΣΤΟ ΛΑΪΚΙΣΜΟ	153
3. ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ	155

Κεφάλαιο δέκατο όγδοο

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ

1. Η ΠΑΡΑΓΝΩΡΙΣΗ «ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ»	157
2. Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ, Ο ΑΔΙΟΡΑΤΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ	158
α. Η συνέντευξη παραχάραξης	159
β. Οι εξισώσεις και οι ταυτίσεις αλλοίωσης	160
γ. Δασκαλοκεντρισμός: η λογική της προκήρυξης των θέσεων ανά περιφέρεια	161
δ. Το συγγραφικό έργο ή η αξιολόγηση χωρίς κριτήρια	161
ε. Το συμβούλιο επιλογής και οι εξαρτήσεις του	161
στ. Η τήρηση πρακτικών, δικλίδα διαφάνειας	162
ζ. Επιμύθιο	163

Κεφάλαιο δέκατο ένατο

«ΕΝΩΠΙΟΣ ΕΝΩΠΙΩ»

1. Η ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΟΛΛΟΥΣ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ	168
2. ΟΙ ΑΚΑΡΠΕΣ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	171

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	175
------------------------------------	-----